

# Toetssteen der ware en valse genade



Th. Van der Groe

## 30. H.C. ZONDAG 24 - Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God of een stuk daarvan zijn?

**Vr.62.** Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God of een stuk daarvan zijn?

*Antw.* Daarom, dat de gerechtigheid die voor Gods gericht bestaan kan, gans volkomen en der wet Gods in alle stukken gelijkvormig zijn moet, en dat ook onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonden bevekt zijn.

**Vr.63.** Hoe? Verdienen onze goede werken niet, die God nochtans in dit en in het toekomstige leven wil belonen?

*Antw.* Deze beloning geschiedt niet uit verdienste, maar uit genade.

**Vr.64.** Maar maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen?

*Antw.* Neen zij; want het is onmogelijk, dat, zo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

a. Het wordt nader bevestigd (Vraag 62), dat des mensen goede werken of eigengerechtigheid, ten dele of in 't geheel, niets toebrengen tot zijn rechtvaardiging voor God, omdat de gerechtigheid, die voor Gods gericht kan bestaan, volkomen en der wet Gods in alle stukken gelijkmatig zijn moet, en dat ook onze beste werken, in dit leven, allen onvolkomen en met zonden bevekt zijn.

Het natuurlijk recht van de hoogwaardige Majesteit Gods is, dat dezelve geheel heilig van de mens moet bemind en geëerd zijn, naar de allergeestelijkste zin van de wet. Zij kan ook de minste ontering of gebrek in des mensen plicht geenszins verdragen. Dit is immers klaar genoeg gebleken in de allereerste zonde, die tegen dezelve begaan werd in het Paradijs, om welke ook zelfs de dood en verdoemenis gekomen is over het ganse mensdom, Rom. 5:12. Hierom zal er in het allerheiligste Goddelijke gericht geen rechtvaardiging van iemand ooit geschieden, tenzij dan dat er waarlijk een geheel volkomen gerechtigheid zij, welke de mens voor de hoge en rechtvaardige Rechter van de ganse aarde als zijn eigen gerechtigheid kan brengen. Want Gods oordeel is geheel naar waarheid, Rom. 2:2. De mensen, die slechts oordelen naar uitwendige blijken en omstandigheden, kunnen in hun oordeel dikwijls genoeg bedrogen worden. Maar de alleenwijze en heilige God kan in Zijn geducht oordeel niet bedrogen worden, omdat er van Hem geschreven is: *Gij, Die harten en nieren beproeft, o, rechtvaardige God!* Ps. 7:10. Indien daar nu tot 's mensen rechtvaardiging noodzakelijk zo een geheel volkomen gerechtigheid in het allerheiligste gericht Gods moet gebracht worden, zo is dan maar kort de vraag of

hiertoe des mensen eigen personele gerechtigheid voor God zal dienen, of anders de toegerekende volmaakte Middelaarsgerechtigheid van de Heere Jezus Christus. Voorwaar, de eigengerechtigheid van de mensen kan het niet zijn, omdat de allerbeste eigengerechtigheid altijd in dit aardse leven onvolkomen en met zonde bevekt is, en even daarom ook gewis een verdoemend vonnis door de wet van God ontvangen moet. En zo blijft er alleen de volmaakte en heilige Middelaarsgerechtigheid van Christus over, door welke wij, oprecht gelovende, en onze eigengerechtigheid geheel verzakende, dan ook alleen uit Gods genade kunnen gerechtvaardigd worden. Hetwelk nu dient om de verhandelde leer ten volle te bevestigen.

b. En aldus bevestigd zijnde, wordt zij verder ook zeer gemakkelijk verdedigd tegen de Pelagiaanse tegenwerpingen en bestrijdingen

1. van goede werken beloning, en
2. van het vermeende schadelijke gevolg van de zuivere geloofsleer op het gemoed van de mensen.

1. *Van de beloning der goede werken, welke God Zijn kinderen in het Evangelie uit genade belooft, maken de blinde en verbijsterde mensen (Vraag 63), nu een zwakke tegenwerping, alsof deze ook een zekere waardigheid of verdienstelijkheid van werken in 's mensen rechtvaardigmaking met zich voeren zou. Hetwelk de Catechismus gelijk in de grond geheel weerlegt met dit kort en bondig antwoord: dat deze beloning niet geschiedt uit verdienste, maar uit genade.*

De algenoegzame Vader der barmhartigheid wil Zijn zwakke, ellendige kinderen, die een gedurige aansporing en opwekking tot hun plicht en tot ijver en volständigkeit in dezelve nodig hebben, tegen duizend droevige verhinderingen van hun zondig vlees en van dit aardse leven, zeer veel dierbare en genadige beloften schenken van de heerlijke beloning van hun Godzaligheid, zowel hier als hiernamaals door de Heere Jezus Christus. Hij wil hun Zijn juk opleggen, dat zacht en Zijn last, die licht is, Matth. 11:30; en hen trekken met mensenzelen, met touwen der liefde, Hos. 11:4. *Hij maakt van hen een zeer gewillig volk, op de dag Zijner heirkraft, in heilige sieradiën, Ps. 110:3.*

Maar hoe zou er toch een snoder misbruik ooit bedacht kunnen worden van Zijn grote liefde en goedertierenheid, dan dat men daaruit een vermetel gevoelen wil opnemen van zijn eigen waardigheid en verdienste, om zo liever aan zijn garen te offeren en aan zijn net te roken, Hab. 1:16, dan veel, ja alles aan God schuldig te zijn? Is deze dan geen schone leer, om die oneindige, grootmachtige God alleen te verheerlijken, Die alles heeft gewrocht om Zijns Zelfs wil; ja, ook de goddelozen, tot de dag des kwaads, Spr. 16:4. Wanneer de verdoemelijke en rampzalige mens alzo roemen kan, dat hij zelf de zaligheid en al het goede, ten dele of in 't geheel, van Hem verdiend heeft, zal dan nog de roem waarlijk uitgesloten zijn, door de wet des geloofs? Rom. 3:27. En zal het nu evengelijk uit genade zijn, en toch ook uit de werken? Rom. 11:6. Ja, zal het dan nog gezegd kunnen worden, dat wij *om niet* gerechtvaardigd worden, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is? Rom. 3:24.

**Arme loontrekkers! Uitzinnige Pelagianen! Wie heeft u betoverd, dat gij de waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn? Dit alleen wil ik van u leren, hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs? Gal. 3:1-2.**

1. Niet meer gewichtig is de andere tegenwerping (Vraag 64), van het vermeende schadelijke gevolg van de zuivere geloofsleer, alsof die uit haar aard en natuur aanleiding zou geven om zorgeloze en goddeloze mensen te maken. Werkelijk de mensen zijn beklagenswaardig, die in hun droevige blindheid zo dwaselijk en verkeerd oordelen van de Goddelijke rechtvaardigmakings- en heiligmakingsleer. Zij willen helaas, een heiligheid bij zichzelf en in hun stinkende en verrotte verdienstelijke werken, welke zij niet weten te vinden in Christus en in Gods almachtige vrije genade! Ach! leerde hun die genade zelf nog eens recht begrijpen, hoe geheel onmogelijk het is, dat, zo wie Christus door een

waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid! Indien het waar geloof, dat Gods gave is, het hart niet kan reinigen van de zonde, Hand. 15:9, en van de vleselijke begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel, wat zal er dan toch zijn in de wijde wereld, dat immers zulks kan doen? Of zou een dode rank ook levendig gemaakt en ingeplant worden in de goede Olijfboom, zonder iets van deszelfs vettigheid, tot haar geestelijke groei en wasdom, deelachtig te worden? Rom. 11:17. Derhalve, wat willen wij hierover disputeren met mensen, die deze genade nooit zelf gekend hebben? Of zal men dan de blinden ook het onderscheid kunnen beduiden van de kleuren? Lieve mens! Gods Geest moet uzelf eerst doen geloven, en u planten in de Heere Jezus Christus en u die heerlijke genade-rechtvaardigmaking in uw eigen ziel doen smaken, en zie, dan zult gij ook weten, dat het waarlijk een allerdromste en ongerijmdste tegenwerping is, die het vleselijk bedenken tegen dezelve inbrengt. Maar wacht nog zólang, totdat wij u hierna, met de Goddelijke hulp, uit de leer van de genadige verlossing, door Christus, ook die der ware dankbaarheid zullen voordragen, dan zult u van deze zaak, zo de Heere wil, wel anders onderricht worden. En hiermee is die heilige rechtvaardigmakings-waarheid met dit weinige, zo wij hopen, dan nu genoeg bevestigd en verdedigd.

Dan valt er, ten besluite van alles, alleen nog dit van te zeggen, dat de gehele rechtvaardigmaking van de arme gelovige zondaar alzo in de allerheiligste vierschaar van de hoge God geschiedt, en daarom ook Gods waarachtig rechterlijk vonnis is, waarbij Hij de zondaar, uit genade, om Christus verdiensten, geheel rechtvaardig oordeelt en verklaart in tijd en eeuwigheid. En zie, dit heilig genadevonnis van de allerhoogste God moet dan nu ook onwrikbaar vast staan, zonder iemands tegenspreken. Want wie de goddeloze rechtvaardigt, en de rechtvaardige verdoemt, zijn den Heere een gruwel, ja die beide, Spr. 17:15. *En wie zal nu ook beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is 't, die rechtvaardig maakt. Wie is 't die verdoemt?* Rom. 8:33. Indien het vonnis van een aardse rechter met eerbied en gehoorzaamheid moet behandeld worden, hoewel het toch geen eigenschap kan dragen van onfeilbaarheid, hoe veel meer ontzag zal men dan schuldig zijn aan dat onfeilbare rechtvaardigingsvonnis van de hoge hemelse Rechter, hetwelk Zijn almacht tegen ieder ook zelfs wil beschermen. Zodat alle ware gelovigen hier dan nu in Christus volkomen bedekt zijn met Gods genade en gerechtigheid, en met Zijn macht en waarheid. Al wie hen nu zou aantasten, die zal altijd met Gods gerechtvaardigden, ja ook met God Zelf te doen hebben, en het zal hem zeker hard vallen, de verzenen tegen de prikkels te slaan, Hand. 9:5.

*Dit niet alleen, maar de gelovigen zijn ook zelf gehouden en verplicht, de zwakken zowel als de sterken, het Goddelijke genadevonnis van hun rechtvaardigmaking in Christus altijd vast te geloven en van hun staat niet anders ooit te oordelen, dan dat zij waarlijk Gods gerechtvaardigden zijn, door het geloof van het Evangelie. Al wat zij uit zwakheid van hun geloof of in de verzoeking nu anders van zichzelf zouden denken, dat is een vals oordeel, want de Heere God oordeelt van hen zo niet. Die heeft hen eenmaal rechtvaardig verklaard in Christus, en heeft hen ook beloofd, dat zij zodanigen onveranderlijk altijd zullen blijven, in spijt van de satan en van al hun vijanden. Want ziet, het heil der rechtvaardigen is van den Heere, Ps. 37:39, en Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankel, Ps. 55:23.*

Ja, hoewel zij onder Gods aanbiddelijke toelating, naderhand ook in zware zonden mochten vallen, zullen zij, hoe verdiend zij het ook mochten wezen, evenwel toch uit hun gerechtvaardigde staat in Christus nooit waarlijk uitvallen, of die geheel verliezen. *Want de wortel der rechtvaardigen zal niet bewogen worden,* Spr. 12:3. De Heere zal hun overtredingen dan wel met de roede bezoeken en hun ongerechtigheden met plagen. Maar Zijn goedertierenheid zal Hij van hen niet wegnemen, noch in Zijn getrouwheid niet feilen; Hij zal Zijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Zijn lippen gegaan is, zal Hij niet veranderen, Ps. 89:33-35. Zij hebben, o alleraanbiddelijkst wonder van genade! met een onveranderlijke Verbonds-God te doen, die trouw en waarheid zal houden tot in het duizendste geslacht. Ja, Die dan nog met hen zal handelen gelijk de Psalmist zegt: *Als hij valt, zo wordt hij niet weggevoerd, want de HEERE ondersteunt zijn hand,* Ps. 37:24. De heilige overweging hiervan zal de ware

gelovige geenszins brengen tot losheid en zorgeloosheid, maar veeleer tot een omzichtige en ootmoedige teerheid, om hun dierbare God en Zaligmaker van hun zijde ook getrouw aan te hangen, Wiens goedgunstigheid voor hen beter is dan het leven, Ps. 63:4.97

### Waangelovigen

Hoe grotelijks ongelukkig zijn hier nu weer alle geveinsde tijd- en waangelovigen, die zichzelf ook achten als gerechtvaardigden in Christus. Ach! hoe geheel ellendig, ja dodelijk worden die arme zielen van de Satan en van hun eigen arglistig hart niet misleid. De heilige God haat de geveinsdheid met een zeer grote haat, en van de man des bedrogs heeft Hij een gruwel, Ps. 5:7. Hij spreekt voorwaar, een rechtvaardig verdoemend vonnis uit over al degenen, die huichelarij beminnen, en die de leugen tot hun toevlucht stellen. *Een man van schandelijke verdichtselen zal Hij verdoemen*, Spr. 12:2. Maar zal er ook een schandelijker verdichtsel zijn, en dat snoder is in de heilige ogen des Heeren, dan wanneer een geveinsde zich zelf rechtvaardigt, als hij van God verdoemd wordt? Het is waarlijk droevig, als oprechten in hun vlagen van verzoeken zich zelf lichtelijk veroordelen, terwijl God hen toch rechtvaardigt, maar het is schrikkelijk, als de valse Christenen, die altijd hinken op twee gedachten, zich zelf lichtelijk rechtvaardigen, wanneer God hen veroordeelt en tot hen zegt: *Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uwen mond?* Ps. 50:16. Het bedrieglijk waangeloof doet anders niet in de grond, dan dat het maakt, dat de mensen zichzelf zegenen in het hart, als zij de woorden des vloeks horen, Deut. 29:19.

Wij hebben, toen wij de leer verhandelden, reeds een en ander zeer gewichtig gebrek in *de valse rechtvaardigmaking* van de geveinsden aangewezen, en daar kunnen er ook lichtelijk vele andere genoemd worden, want aangezien dezelve toch maar een louter schandelijk verdichtsel van de Satan is, waar de oprechten door Gods genade voor hebben geleerd te beven, zo kan het niet anders zijn, of zodanig verdichtsel moet dan ook van allerlei gruwelijk bedrog en snode arglistigheid als aaneen hangen. En waar zouden wij haast een einde vinden, als wij dat alles met onderscheid zouden aan de dag leggen? Wij zullen er daarom hier tot een ieders waarschuwing en beproeving slechts nog een enkel stuk bij neer stellen.

Er is meermalen gezegd, dat het geslacht van de geveinsde waan- en tijdgelovigen in tweeërhande soort moet onderscheiden worden, namelijk in wettische en evangelische geveinsden. De laatsten hellen altijd meest over naar het Enthousiasme, gelijk de anderen naar het Pelagianisme. De wettische geveinsden hebben doorgaans meer op met de heiligmaking, dan met de rechtvaardigmaking, maar weinig met de heiligmaking. Maar naardien zij beide geestelijk blind, en in de grond enkel natuurlijke en onwedergeboren mensen zijn, zo kennen zij noch de ware heiligmaking, noch de rechtvaardigmaking, en begrijpen dus ook het wezenlijke en noodzakelijke verband niet, waarmee die twee Goddelijke genadeweldaden zeer nauw en vast gehecht zijn.

(1) De *wettische* geveinsden of waangelovigen plegen doorgaans meer in de Wet te studeren, dan in het Evangelie. En daarom loopt de gehele koers van hun weg dan ook meest wettisch uit, in het kanaal van een uitwendige heiligheid of plichtpleging. Zij willen eerst werken, en dan zullen zij geloven. Zij moeten eerst hun best doen, om God te dienen, en Hem aangenaam te zijn met hun werken, en dan verwachten zij van Hem uit genade gerechtvaardigd te worden, om Christus verdienen. Deze ongelukkige mensen doen in hun blindheid eveneens, gelijk als die de paarden willen spannen achter de wagen. Zo willen zij de heiligmaking ook eerst instellen voor de rechtvaardigmaking, op een Pelagiaanse manier. Als zij eerst hun werk enigszins wel gedaan hebben jegens God, dan zal God ook Zijn werk wel doen jegens hen. Het is, helaas, niet te zeggen, hoe dom tevens en hoe schrander en listig deze handel wel toegaat bij de grote hoop van ons Gereformeerde volk! Ja, hoe ook zelfs degenen, die wel een goede, gezonde belijdenis van de leer doen, toch echter in de grond van hun praktijk enkel

deze weg altijd uitwerken. Zij zijn van Gods genade, en van hun rechtvaardigmaking en zaligheid door Christus nog geenszins verzekerd, hun geloof is zo sterk nog niet. Maar wat zullen zij hier nu doen? Zij menen, dat zij hun best moeten doen in de plichten der religie en in een goed leven, en dat zij daarin volstandig moeten aanhouden, zoveel als in hun vermogen is, en hun zwakheid hun wil toelaten. En zie, dan scheppen zij hoop, dat God hen ook, om Christus wil, in genade zal aanzien, en hun zonden vergeven en hun de zaligheid schenken, enz.

Of indien zij anders zo dom niet zijn, maar enige ontdekking aan zichzelf, en een betere kennis door de middelen bekomen hebben, dat zij weten, dat zij nog onbekeerd, en zonder Christus en de genade zijn, dan woelen en wurmen zij er toch al op aan met gebeden, zuchtingen, tranen en duizend andere dingen, om God nog eindelijk eens tot genade te bewegen, dat Hij hun het geloof en de rechtvaardigmaking ook wil schenken, enz. Maar zij geloven hun zondige en dodelijke onmacht en verloren staat in Adam niet, noch hun ingeworteld ongeloof en vijandschap tegen God, noch de verdoemelijkheid van hun beste werken. Zij zijn deswege niet heilig gewond en verslagen binnen in hun harten. Zij hebben nooit nog waarlijk te doen gekregen met de hoge en heilige God, tegen Wiens geduchte Majesteit zij al hun dagen zo snood gezondigd hebben.

Zij geven ook niet behoorlijk acht op Zijn genadige beloften, waarin Hij de arme, boetvaardige en gelovige zondaren de gehele rechtvaardiging en het eeuwige leven *om niet* schenkt in het Evangelie, door de Heere Jezus Christus. Hier gaan en werken zij altijd blind over heen, en staan nooit in hun gemoed ernstig stil, om een rechte kennis te nemen, door de werking van de Heilige Geest, van de eigenlijke aard en natuur van het Evangelie.

Al deze dingen dus tezamen bijeen, zijn de waarachtige schadelijke oorzaken van hun verkeerde wettische handel, en dat zij in plaats van de heiligmaking enkel te zoeken door de rechtvaardigmaking des geloofs, integendeel aldaar op uit zijn, om de rechtvaardigmaking te bekomen door de heiligmaking.

En ach! wie zal er toch in staat zijn, om deze dwalenden van geest op het rechte spoor te leiden en hen te brengen op het pad van het zuivere geloof in de Heere Jezus Christus, voor dat het eerst Gods tijd zal zijn, om zich over hen te ontfermen, en over hen uit te gieten de Geest uit de hoogte, om de barre woestijn van hun wettische harten eens te veranderen in een vruchtbaar veld van genade? Jes. 32:15. Zij zullen wel gewis in hun staat zo lang rampzalige wettische geveinsden blijven, met al de algemene gaven van de Geest, totdat de ontfermende God hen zelf door Zijn Geest eens Evangelische gelovigen zal believe te maken. O! het is hier immers ook waarachtig, hetgeen de Heere zei tot Zerubbabel: *Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen*, Zach. 4:6. Wij moesten dan meer daarnaar staan, om met die ongelukkige wettische zielen zelf evangelischer en geloviger voor de Heere te handelen, en lankmoedig wachten, met stille gebeden op de levendigmakende adem van Gods almachtige Geest over hen en op een gewenste zegen van de rechte bekeringsmiddelen. Altijd gedenkende, dat, om der mensen zielen van de Wet te leiden tot de Genade, niet minder dan een nieuwe schepping van Gods hand nodig is!

2. Wat aangaat de *Evangelische* waangelovigen, deze handelen voorwaar in een ander uiterste niet minder geheel verkeerd, en zij schijnen wel nader bij te komen aan het ware gerechtvaardigde Christendom, dat leeft uit het geloof, Hab. 2:4. Maar zij zijn er in de grond al ruim zo ver af, ja vallen doorgaans zelfs bezwaarlijker te overtuigen, dan die eerst genoemden, omdat zij nog dieper ingewikkeld zijn in het bedrog van de satan, en door een fijner waangeloof zelfs ook opgeblazener zijn. Al wie aandachtig op de heilige wegen des Heeren in het Christendom let, zal deze waarheid ook zo bevinden. Het zijn meestal mensen, die enige tijd, korter of langer, in algemene overtuigingen des Geestes gegaan hebben, waar zij uitgeholpen zijn door enige verlichting in hun verstand van de zuivere geloofs- en rechtvaardigmakingsleer, die hun ook zelfs enige hemelse gave van Christus en van de genade heeft doen smaken, Hebr. 6:4, waardoor zij dan nu achten oprechte gelovigen en

gerechtvaardigde Christenen te zijn. Want ook het waangeloof geeft de bedrogen zielen, door de arglistige werking van de satan, een gepleisterde en nagebootste rechtvaardigmaking, of zoiets, dat naar de ware rechtvaardigmaking een bijzonder zweem en gelijkenis heeft.

Wij weten immers, wat een sterke inbeelding in het natuurlijke soms wel vermag, en hoe men door dezelve de dingen als waarlijk bezit, en er zich mee vergenoegt en vermaakt, enz. welke men toch waarlijk mist, zo doet het waangeloof de misleide zielen hier ook wandelen en zich verlustigen in een valse en ingebeelde rechtvaardigmaking, welke zij zichzelf als opgedrongen en familiair gemaakt hebben, door het schijngeestelijk licht van de Evangeliewaarheden, dat hun verstand op een aangename wijze heeft beschenen.

Bij sommigen staat dat waangeloof wel ten eerste zo onbeweeglijk vast niet, gelijk toch ieder ding slechts zwak en gering is in zijn beginsel. Zij konden toen wel licht geschud worden, en hun eigen geweten zelf placht hen doorgaans te beschuldigen, dat de wortel van de verzoening en van Christus gemeenschap niet diep genoeg neerwaarts geschoten was in de grond van hun harten. Maar, met der tijd zijn zij daar allengskens overheen gekomen, en het zaad van hun genade en verzekering is ongevoelig opgeschoten, dat zij ook zelfs niet weten hoe. Al doende leert men. Maar zo gaat het de waangelovigen ook. Indien zij een lange tijd, zonder ontdekt te worden, in het Christendom verkeren, dan wortelen zij te met in het waangeloof, en worden daar nu ook als in bevestigd en gebolwerkt en verzegeld. Ja, het kan geschieden, en het geschiedt mogelijk maar te veel, dat er zijn onder deze mensen, die eindelijk als mannen en meesters worden in de handelingen van het Christendom, en die zichzelf ook wel achten pilaren te zijn. Dan zijn zij gereed, om een ieder aan te zien, als verre beneden hen geplaatst. En zulks zal ons niet vreemd voorkomen, als wij slechts in acht nemen, dat men zowel in de algemene, als de zaligmakende gaven van de Geest met der tijd een ongevoelige wasdom en een vast hebbelijk talent kan krijgen. En zie, daarmee zullen in de geveinsde waangelovigen de opgeblazenheid en de ijdele inbeelding van hun staat dan ook sterk opwassen, totdat zij eindelijk beginnen zeer grootsprekend en onhandelbaar te worden, en alle anderen boven het hoofd te wassen. En waar het met de zodanigen dan naar toegaat, dat zal ons niemand lichtelijk kunnen zeggen, dan slechts in 't algemeen, dat hovaardigheid is vóór de verbreking, en de hoogheid des mensen vóór de val, Spr. 16:18. Die hier maar stil Gods tijd kan uitwachten, en op Zijn heilige en ontzaggelijke wegen aandachtig steeds mag letten, die zal dan wel somtijds in het lot van deze ongelukkige mensen reden genoeg vinden, om de Heere zijn God duizendmaal ootmoedig te danken, dat Hij hem zo ontfermende heeft willen bewaren voor de steile en dodelijke klippen van de huichelarij.

Maar wat is nu het voorname gebrek in de valse rechtvaardigmaking van deze mensen, waarom die in de ogen van de heilige God waarlijk niet anders is, dan een louter schandelijk verdichtsel, en een kunstig geweven spinnenweb? Zulks is bijzonder hierin gelegen, dat zij (door ware overtuiging van de Geest niet recht voor die heilige genade bereid), dezelve dan ook niet wezenlijk door het oprechte geloof des Geestes van God Zelf in hun harten ontvangen hebben. De rechtvaardigmaking die zij hebben, was nooit Goddelijk. Zij hebben die niet verkregen in dat heilige en geestelijke licht van het zuivere geloof door de Heere Jezus Christus, waarin de ware uitverkorenen die verkrijgen, maar slechts door de algemene verlichting, welke de tijdgelovigen en ook verworpenen eigen is. Daarom is ze dan ook niet levendig en krachtig door de werking van de geest, om hen een recht grondige en wezenlijke smaak te doen nemen van de ware verzoening met God in het heilige Middelaarsbloed van Christus, zoals noodzakelijk vereist wordt tot een geestelijke en inwendige vernieuwing des gemoeds, en om hen alzo te doen toegaan met een waarachtig hart en volle verzekerdheid de geloofs, hun harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het lichaam gewassen zijnde met rein water, Hebr. 10:22. Ach neen, die Goddelijke kracht van de ware geestelijke rechtvaardigmaking hebben zij in dier voege nimmer ondervonden. Die adem van de Almachtige God is bij hen nooit doorgedrongen tot in het merg en sap van hun gemoed. En daarom blijven die arme ongelukkige waangelovigen dan toch onveranderlijk altijd steken in de grond van de dode natuur, in Adam, waardoor zij de zonde en de

wereld ook onafscheidelijk blijven aanleven met hun innigste zielsgenegenheid. Daarom kan het niet anders wezen, of zij moeten dan ook steeds in een onverzoenlijke vijandschap blijven staan met de ware heiligmaking van het hart en van het gehele leven. De heiligheid, die zij bezitten, is maar een loutere schijnheiligheid en een valse glinstering voor de ogen van de mensen. Zij misbruiken de Goddelijke genade, waar zij van roemen, en die zij zichzelf valselijk inbeelden, en veranderen die t' aller tijd in ontuchtigheid, Judas vs. 4; also zij zich nimmermeer met ware ernst begeren, dat die genade geheel over hun zielen en lichamen zou heersen, tot een waarachtige doding en uitroeiing van hun geliefde boezemzonden. Hoewel zij zich voor de grove zonden wachten, lopen zij toch over de kleine zonden zeer gemakkelijk heen. In de grond van hun harten is die heilige Christenregel des Apostels niet geschreven: *Ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde*, Rom. 7:26. En daarom, wat deze mensen ook hebben mogen, zij missen altijd een tedere liefde voor de oprechte zielsgodzaligheid, en een ernstige haat en strijd tegen de zonde. En daar zijn er ook genoeg onder hen, die in de wereld voor heiligen gaan, en die toch diep zijn ingewikkeld in een heimelijke zondehandel van wellust, onreinheid, bedrog, gierigheid, hovaardigheid, of welke soort van vleselijke zonde het dan ook wezen mocht. En sommigen houden die dodelijke handel zo lang gaande, totdat het basiliscus-ei van hun geveinsdheid, door de rechtvaardige wraak des Heeren, eens eindelijk in stukken gedrukt wordt, en ziet, dan barst er ook een adder uit, Jes. 59:5.

Ongelukkige mensen, voorwaar! als het dan ook moet heten, hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt: *"De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk,"* 2 Petrus 2:22.

En hiermee achten wij, dat het hooggewichtig leerstuk van de rechtvaardigmaking, als een zuivere vrucht van het geloof genoeg van ons verhandeld is.